

Høring - ny forskrift om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument og endringer i forskrift til åndsverkloven

VID vh har mottatt høringsnotat fra Kulturdepartementet (KUD) om endringer i *forskrift om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument og forskrift om opphavsrett til åndsverk*. Revisjonen er blant annet en oppfølging av endringene i pliktavleveringsloven som trådte i kraft 1. januar 2016.

Høgskolen takker for muligheten til å gi innspill på endringer i forskriften om avleveringsplikt. De foreslåtte endringer vil gi bedre tilgang for våre ansatte til pliktavlevert materiale.

Bakgrunn

Nasjonalbiblioteket skal ivareta vår «nasjonale hukommelse», og har som samfunnsoppdrag å samle inn og bevare det aller meste som utgis i form av skrift, lyd og bilde i Norge. De institusjonene som produserer og distribuerer slikt materiale har likeledes plikt til å levere et gitt antall eksemplarer i den kvalitet og form som er nedfelt i forskriftene til pliktavleveringsloven.

Den teknologiske utviklingen har endret våre måter å kommunisere på ved at en stadig større del av den skriftlige kommunikasjonen skjer digitalt, disse endringene må også forankres i lov- og regelverk. Ved lovendringen av 1. januar 2016 ble det derfor åpnet for adgang til automatisert innsamling av digitale nettbaserte dokumenter og en adgang til å pålegge avlevering av digitale grunnlagsdokument for pliktavlevert materiale. Nasjonalbiblioteket har også anledning til å «høste» fra Internett det man mener er av verdi for nasjonen. I denne sammenheng er det viktig å finne balansen mellom god ivaretagelse av personvernet samtidig som kulturarven bevares og gjøres tilgjengelig for forskning og dokumentasjon. Etter Kulturdepartementets syn er dette hensynet godt ivaretatt gjennom revisjonen av pliktavleveringsloven (s. 5).

Sentralt i forslaget til nye forskrifter er det bruk av annet pliktavlevert materiale som først og fremst reiser opphavsrettslige problemstillinger som det nærmere er redegjort for i høringsnotatet.

Kommentarer til enkelte forslag

VID er opptatt av at ansatte i UH-sektoren har god tilgang til pliktavlevert materiale for forskning og forskningsformål. Etter forslaget er tilgjengeligheten begrenset til (gjennom såkalt *strømming*):

- Tilgang til digitale dokumenter i Nasjonalbibliotekets lokaler.
- Brukstillatelse for forskere, studenter og personale i *UH-sektoren* til fire samtidige brukere, knyttet til IP-adresse (altså ikke knyttet til biblioteklokalet som sådan).
- Brukstillatelse til forsknings- og dokumentasjonsformål i lokalene til *folkebibliotek, Stortingsbiblioteket, Sametingets bibliotek og andre offentlige bibliotek* til to samtidige brukere, etter elektronisk godkjenning.

For å begrense tilgangen innføres det en karantenetid på to timer etter at aktiv bruk av dokumentet er avsluttet, samt at materialet ikke kan lastes ned. Denne begrensningen skal bidra til at opphavsmennes enerett ikke krenkes urimelig.

Etter VIDs vurdering ville det vært en styrke om institusjonene fikk mer fleksibel tilgang til de publikasjonene som publiseres åpent enn de som publiseres kommersielt.

Vi viser i denne sammenhengen til §9 i forslag til Forskrift til pliktavleveringsloven, samt §1-10a og 1-10b i forslaget til endring av Forskrift til åndsverkloven.

Slik vi oppfatter forslagene er tilgangen etter §1-10a begrenset til fire digitale brukstillatelser for forskere, studenter og ansatte som er tilknyttet universitet eller høyskole, samt ved personlig fremmøte i Nasjonalbibliotekets lokaler. Etter VIDs vurdering er det hensiktsmessig at KUD foreslår en fleksibel ordning for bruk av digitalt pliktavlevert materiale i UH-sektoren knyttet til IP-adresser og ikke lokalitet.

I høringen foreslås det ikke forslag til bestemmelser om innsamling og lagring og bruk av Nettarkivet, da departementet mener det ikke er behov for utfyllende bestemmelser på nåværende tidspunkt. VID har imidlertid merket seg at departementet foreslår etter §19 at det opprettes en nettarkivnemnd.